

Undervisningsopplegg: Kompis

FØR

I grupper eller i par: studer og diskuter bokomslaget og snakk om tittelen.

Bruk gjerne følgende spørsmål:

- Hva legger dere merke til på forsiden?
- Hvordan vil dere beskrive bildet på omslaget?
- Får dere noen hint om hva fortellingen kan handle om?
- Synes dere at omslaget uttrykker en bestemt stemning eller følelse?
- Hvorfor tror dere at syklene er på vei i hver sin retning?
- Hva tenker dere når dere leser tittelen?
- Er kompis et ord dere bruker? Når?
- Hva vil det si for dere å være en god kompis?
- Ser dere noen sammenheng mellom tittelen og forsidebildet?
- Les bokens bakside høyt for hverandre:

Hadde ikke Jørgen hatt bestekompisen sin, Mikkel, så hadde han sannsynligvis dødd av magesår. Eller av ensomhet. Eller av å bli banka opp. Men fordi han har Mikkel, så går det egentlig fint. Mikkel er liksom Jørgens livredder. En dag skjer det noe alvorlig, og kanskje er det Jørgen som må være livredder?

Men kan man egentlig redde et liv bare ved å være kompis?

- Hva kan vi gjette oss frem til om Jørgen ut ifra denne korte teksten?
- Hvorfor tror dere at det er akkurat plager som magesår og ensomhet som nevnes?
- Hvilket inntrykk får dere av vennskapet mellom Jørgen og Mikkel?
- Hvilke tanker får dere om handlingen etter å ha lest baksideteksten?
- Hva tenker du er viktige ingredienser i et godt vennskap?
- Hvilke forventninger har du til utdraget?

UNDER

Les eller lytt til utdraget. Stopp – tenk – skriv: Noter deg de stedene i utdraget hvor vennskapet mellom Jørgen og Mikkel kommer tydelig fram.

ETTER

Personlig mening – individuelt arbeid

Be elevene ta stilling til teksten:

- Stod utdraget til forventningene?

- Likte du utdraget?
- Hva er de tre viktigste grunnene til at du liker/misliker utdraget?
- Får du lyst å lese videre/lese hele boka? Hvorfor/hvorfor ikke?

Del leseopplevelsen – gruppesamtale

La elevene jobbe i grupper på 4-5 elever. Be dem dele tankene fra punkt 2 over og deretter snakke sammen i gruppen om hva de synes er bra og/eller dårlig med teksten, og hva de eventuelt synes kunne vært bedre. Be dem avslutte gruppesamtalen med å sammenligne og snakke om det de noterte i underlesingsoppgaven.

Klassesamtale

Snakk om utdraget – klassesamtale

Etter at elevene først har jobbet individuelt med å formulere sin egen leseopplevelse og deretter prøvd ut og kanskje reformulert disse tankene i en mindre og trygg setting, kan elevene snakke i hel klasse.

For å få til litterære samtaler som utvikler elevenes leseglede og engasjement for litteratur, er det ofte en fordel å ta utgangspunkt i den personlige leseopplevelsen til elevene. La samtalen utvikle seg ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar – da opplever elevene at leseopplevelsene deres blir hørt og tatt på alvor.

Klassesamtalen kan for eksempel ta utgangspunkt i følgende spørsmål:

- Hvordan vil dere beskrive miljøet i klassen? Hva er bra, og hva er dårlig?
- Hva slags lærer er Hurum?
- Hvilke andre personer blir vi kjent med i utdraget, og hva får vi vite om dem
- Synes dere timen er beskrevet på en troverdig måte? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva hadde dere gjort hvis dere hadde vært elev i denne klassen?
- Hvorfor tror dere Cato oppfører seg slik han gjør?
- Hvordan vil dere beskrive oppførselen til Jørgen og Mikkel i musikktimen?
- Hvilket inntrykk får dere av vennskapet til Jørgen og Mikkel?
- Hva slags oppfatning får dere av Mikkel, og hvilket får dere av Jørgen? På hvilke måter er disse to like og ulike? Hva tror dere knytter dem sammen?
- Hvordan forstår dere navnet på første kapittel i utdraget: «Å gripe en sjanse litt for hardt»?
- Hvorfor tror dere Jørgen drømmer seg bort?
- Hva synes dere om at Jørgen melder seg som solist og gitarist?
- Hvorfor tror dere han sier han har vært med i Sølvguttene?
- Da de drar hjem til Mikkel etter musikktimen, tenker Jørgen at Mikkel oppfører seg rart.

- Finn 2-3 steder i kapitlet der Jørgen registrerer at Mikkel er annerledes enn han pleier. Er dere enige med Jørgen? Hvorfor / hvorfor ikke? Har dere noen ideer til hvorfor Mikkel oppfører seg slik?
- «Har du ryggen min? roper Mikkel» Hvorfor tror dere Mikkel spør Jørgen om dette?
- Synes dere Jørgen er en god støtte for vennen sin? Hvorfor / hvorfor ikke?
- Hva synes dere om slutten på utdraget?

Skriveoppgaver

- Skriv videre på utdraget slik du tenker at denne delen av historien går.
- Skriv et essay om vennskap. Tenk at det skal være saklig, handle om tema og kanskje være litt «kranglete». Problematiser gjerne dette med «vennskap». Det kan være så mangt, og ikke alle vennskap er bra for begge parter. Ha fokus på hva det betyr for deg.
- Sammenligningsoppgave: flere av utdragene i årets tXt-aksjon forteller om vennskap. Ta for deg et av de andre utdragene og sammenlign vennskapet der med vennskapet mellom Jørgen og Mikkel.
- Har du sykkel? Legg bort mobilen i kveld, etter leksene, klips på deg hjelmen og sykle deg en tur!
- Lag en “book bento”, enten til Kompis, eller til favorittboka di! Finn inspirasjon ved å søke på book bento på nettet.

Boktrailer-konkurranse

Lag en boktrailer av dette eller et av de andre utdragene i årets tXt-aksjon, send in klassens beste og bli med i trekningen av forfatterbesøk eller bokpakker.

Vi deler ut:

- 5 forfatterbesøk høsten 2025 (frist onsdag 15. oktober).
- 5 forfatterbesøk våren 2026 (frist onsdag 18. mars).
- Mange bokpakker

Sjekk ut <https://denboka.no/aktuelt/txt-konkurransen-2025> for mer informasjon

Kompetansemål

Norsk:

- lese skjønnlitteratur og sakprosa på bokmål og nynorsk og i oversettelse fra samiske og andre språk, og reflektere over tekstenes formål, innhold, sjangertrekk og virkemidler
- sammenligne og tolke romaner, noveller, lyrikk og andre tekster ut fra historisk kontekst og egen samtid
- utforske og reflektere over hvordan tekster framstiller unges livssituasjon
- bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer
- informere, fortelle, argumentere og reflektere i ulike muntlige og skriftlige sjangre og for ulike formål tilpasset mottaker og medium
- skrive tekster med funksjonell tekstbinding og riktig tegnsetting og mestre rettskriving og ordbøying på hovedmål og sidemål
- uttrykke seg i ulike sjangre og eksperimentere med sjangre på kreative måter